

haven met spectaculaire wolkenluchten op de achtergrond vergoedde echter veel. Na een lunch in één van de lokale vistenten vertrokken we richting de westkant van het Lauwersmeer en konden we met goed licht over de Ezumakeeg kijken. Hier lieten zich een aantal Baardmannetjes zien en zat het weer goed vol met eenden. Steltlopers waren er niet heel veel, maar mooi vooraan liepen bij elkaar een Bontbekplevier, een Zwarte Ruiter, een Bosruiter en jawel een Temminck's Strandloper. Het duurde even voordat iedereen dit minuscule strandloperkje in de gaten had. Vervolgens was er de verbazing over de subtiele kenmerken die dit tot een Temminck's maakten. Vogelen tot in de finesses. Ook hier kwam weer een Slechtvalk langs en waren er Reuzensternen te bewonderen, waarvan één uitgebreid jagend vlak voor ons neus. Opmerkelijk was de Fuut die eerst een Paling ving en wegschrokte en vervolgens met een Snoekje van een centimeter of 20 boven water kwam. Ook deze verdween in het keelgat, waarna de vogel nog

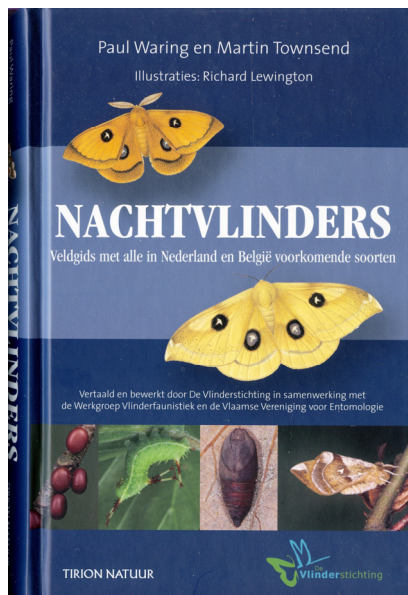
wel een poosje rare bewegingen bleef maken. Aan de zuidkant van de Ezumakeeg kon er nog een Kluut aan de lijst toegevoegd worden, waarna koers werd gezet richting de Kollumerwaard. In de ruige gebiedjes aan de zuidkant hiervan waren flink wat Buizerds en Bruine Kiekendieven te zien en ook een paar Paapjes, Roodborsttapuiten en een Tapuit. Zo werd terug in Vierhuizen uiteindelijk het Lauwersmeer gerond.

De volgende dag leverde nog wat leuke soorten op, maar die niet door iedereen werden gezien. Bij het Jaap Deensgat werd 's ochtends een Koereiger gezien en scharrelden er een Porseleinhoen en Waterrallen in de rietrand. Langs het wad waren twee Kleine Zilverreigers aanwezig. De totale soortenlijst kwam op 108 vogelsoorten voor het weekend. In de loop van de ochtend ging iedereen weer zijns weegs. Al met al een geslaagd kampeerweekend!

Nieuw in de Jan Verwey Bibliotheek

Jelle van Dijk

Paul Warring & Martin Townsend 2006.
Nachtvinders, veldgids met alle in Nederland en België voorkomende soorten. Tirion Natuur. 415 p. Prijs € 39,95.

Dit boek is een vertaling en bewerking van het tot nu toe beste boek over West-Europese nachtvinders, namelijk *Fieldguide to the Moths of Great Britain and Ireland*, gepubliceerd in 2003. Voor de Nederlandstalige uitgave werden door Richard Lewington enkele tekeningen toegevoegd, waardoor nu in het boek van elke in Nederland en

België waargenomen nachtvlinder ten minste één afbeelding is te vinden. Het bijzondere van de tekeningen van Lewington is, behalve dat ze zeer nauwkeurig zijn, dat zijn vlinders in ruststand zijn afgebeeld.

Maar al te vaak worden nachtvinders afgebeeld zoals ze vliegen en opgeprikt in verzamelingen zijn te zien, namelijk met de voorvleugels naar voren zodat ook de ondervleugels kunnen worden gezien. Nachtvinders zien we echter vrijwel altijd in ruststand met de bovenvleugels over de ondervleugels heen gevouwen.

Voor de Nederlandse bewerking werd dankbaar gebruik gemaakt van de kennis die aanwezig is bij de Nachtvlinderwerkgroep van de Vlinderstichting, de Werkgroep Vlinderfaunistiek en de Vlaamse Vereniging voor Entomologie. Hierdoor kon bijvoorbeeld de informatie over vliegtijd en waardplanten worden aangepast aan de Nederlandse en Belgische situatie.

Het heeft heel lang geduurd voordat er een goed boek over onze nachtvinders verscheen. Na het standaardwerk *Onze Vlinders* van D. Ter Haar uit 1911, waarin zowel dagvlinders als de macronachtvinders werden beschreven en afgebeeld, was er eigenlijk geen enkel boek over nachtvinders meer verschenen. Het werd dus hoog tijd dat de Vlinderstichting eens iets in die richting ondernam, te meer omdat er in 2005 voor het eerst een Nachtvlinderavond werd georganiseerd. Vermoedelijk was het grote succes van dit nieuwe fenomeen het laatste duwtje dat nodig was om een

vertaling en bewerking van *Fieldguide of the Moths of Great Britain and Ireland* ter hand te nemen.

De tekst van elke soort volgt een strakke indeling: kenmerken, gelijkende soorten, vliegtijd en gedrag, levenscyclus, waardplanten, habitat, voorkomen Nederland, voorkomen België. Beginners kijken natuurlijk eerst naar de prachtige, forse pijlstaarten en de kleurrijke beervlinders. Dit zijn maar kleine families vergeleken bij de zeer grote families van de spanners en de uilen. Juist bij deze soortenrijke families bepaalt de kwaliteit van de afbeelding het determinatiesucces. De faam van dit boek wordt vooral bepaald door de nauwkeurige afbeeldingen van al die grijze spannertjes en bruine uiltjes.

Voor het determineren van nachtvinders heeft het klassieke vlindernet niet zoveel waarde. De nachtvinders moeten gelokt worden door een sterke lamp en een wit laken of door het smeren van zoetigheid op boomstammen. In het boek wordt daar ook aandacht aan besteed. Gelukkig is er geen hoofdstukje opgenomen over het prepareren van nachtvinders.

Een prachtige aanvulling op deze gids is de website www.vlindernet.nl. Met behulp van een zoekopdracht (dag- of nachtvlinder, maand, enz.) krijgt men een aantal mogelijkheden voorgeschoteld. Vervolgens kan men een plaatje aanklikken, waarna een prachtige pagina over de desbetreffende soort verschijnt. Hierop zijn een prima foto van de vlinder te zien, een verspreidingskaartje, een grafiek van de vliegtijd, een foto van de rups en nog veel meer.

Colonel R. Meinertzhagen 1954. *Birds of Arabia*. Oliver and Boyd, Edinburg / London.

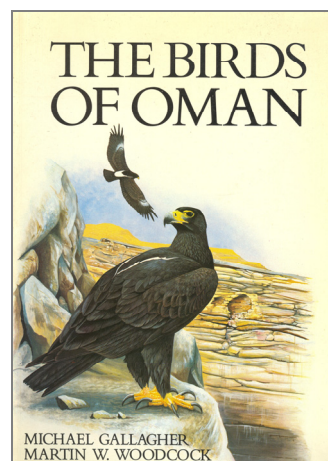
M. Gallacher & M.W. Woodcock 1980. *The Birds of Oman*. Quartet Books, London / Melbourne / New York.

Beide boeken zijn afkomstig uit de bibliotheek van Jo Rampen (zie het In Memoriam elders in deze Strandloper). Het betreft beroemde boeken over de vogels van het gehele of een deel van het Arabische schiereiland.

Meinertzhagen groeide op in de betere Engelse kringen waar hij kennis maakte met o.a. Charles Darwin en de filosoof Herbert Spencer. Zijn militaire loopbaan bracht hem in de Eerste Wereldoorlog naar Palestina, waar hij de beroemde Lawrence of Arabia ontmoette. De fascinatie voor woestijnen die hij in die jaren opdeed, raakte hij niet meer kwijt. Zijn 624 pagina's tellende boek over de vogels van Arabië maakte bij verschijning grote indruk. Toch gingen er al snel stemmen op die hem van fraude beschuldigden. Hij zou gebruik hebben gemaakt van een nog niet voltooid

manuscript over Arabische vogels van ene George Bates. Ook in andere zaken werd hij van frauduleuze handelingen beschuldigd waardoor zijn reputatie flinke deuken opliep.

Het lijvige boek telt 19 gekleurde afbeeldingen, 53 tekeningen en 35 verspreidingskaarten. Het is dus zeker geen determinatiegids voor het Arabisch schiereiland. Dit boek moet meer gezien worden als een compilatie van alles wat op dat moment over de vogels in dit deel van de wereld bekend was. De tekst per soort begint met een korte beschrijving van de veldkenmerken. Daarna wordt het verspreidingsgebied beschreven. De meest aandacht gaat uit naar *Habits* en naar ondersoorten.

The Birds of Oman is een heel ander boek. Zodra men dit boek doorbladert, is duidelijk dat dit wel een boek is waarmee de waargenomen vogels wel op naam gebracht kunnen worden. Meteen vallen de mooie tekeningen van Martin Woodcock op, de illustrator die later veel eer zou inleggen met zijn werk voor de boekenserie *The Birds of Africa*. Wat dit boek zo bijzonder maakt is het feit dat het tot stand kwam op verzoek van de sultan van Oman die ook alle kosten voor zijn rekening nam. Een prachtige foto over de gehele pagina toont deze uitzonderlijke Arabische leider in vol ornaat. Sultan Qaboos Bin Said schreef ook het voorwoord waarin hij benadrukt hoe belangrijk natuurbescherming is. In het hoofdstuk over de landschappen van Oman zijn twaalf prachtige foto's opgenomen die ook groene landschappen tonen waarvan je het bestaan op het Arabisch schiereiland nauwelijks voor mogelijk houdt.

Bij het bekijken van de prachtige afbeeldingen verbaas je je telkens weer over de vele noordelijke soorten die dit zuidelijke land weten te bereiken. Dat er verschillende soorten bijeneters en nachtzwaluwen staan afgebeeld spreekt voor zich, maar ook vinden we hier platen met Fuut, Kolgans, Pijlstaart, Zwarte Zee-eend, Scholekster en Goudplevier.